

Sag C-516/19

Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement

Dato for indlevering:

9. juli 2019

Forelæggende ret:

Verwaltungsgericht Berlin (Tyskland)

Afgørelse af:

17. juni 2019

Sagsøger:

NMI Technologietransfer GmbH

Sagsøgt:

EuroNorm GmbH

Hovedsagens genstand

Støttes forenelighed med det indre marked; definition af SMV; virksomhed, som kontrolleres af offentlige organer

Den præjudicielle forelæggelses genstand og retsgrundlag

Fortolkning af EU-retten, navnlig artikel 267 TEUF

Fortolkning af Kommissionens forordning (EU) nr. 651/2014 af 17. juni 2014 om visse kategorier af støttes forenelighed med det indre marked i henhold til traktatens artikel 107 og 108 (EUT 2014, L 187, s. 1) (herefter »forordning nr. 651/2014«)

Præjudicielle spørgsmål

1. Kan et selskab med begrænset ansvar, som udøver økonomisk virksomhed, i henhold til artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014 anses for ikke at

være en lille og mellemstor virksomhed (herefter »SMV«) alene af den grund, at 90% af dets kapital ejes af en fond, i hvis bestyrelse på 17 medlemmer uden ledelsesbeføjelser der sidder to repræsentanter for ministerier, overborgmesteren i en by, rektoren for et universitet, tre professorer ved dette universitet, præsidenten for en anden højere læreanstalt og direktøren for et industri- og handelskammer?

2. Er statslige universiteter og højere læreanstalter samt tyske industri- og handelskamre offentlige organer som omhandlet i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014?

3. Er personer, som arbejder vederlagsfrit i fondens bestyrelse, offentlige organer som omhandlet i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014, alene fordi arbejdet i en offentlig myndighed er deres hovedbeskæftigelse?

4. Forudsætter offentlige organers kontrol som omhandlet i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014, at de offentlige organers instanser på grundlag af et retsforhold kan anvise de bestyrelsesmedlemmer, som arbejder vederlagsfrit, en bestemt stemmeadfærd?

5. Forudsætter offentlige organers indirekte kontrol af stemmerettighederne, at det er konstateret, at de offentlige organer påvirker bestyrelsesmedlemmerne, således at disse udøver deres stemmeret på den måde, som de offentlige organer har bestemt?

6. Øver offentlige myndigheder indirekte kontrol allerede fordi der er mulighed for, at bestyrelsesmedlemmer, som arbejder vederlagsfrit, i forbindelse med deres aktiviteter i bestyrelsen tager hensyn til interesserne hos den offentlige organisation, som de repræsenterer?

7. Forudsætter begrebet »kontrolleres [...] i fællesskab« som omhandlet i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014, at der kan konstateres en fælles beslutningstagen hos de offentlige organer med hensyn til stemmerettighederne?

8. Afhænger begrebet »kontrolleres« som omhandlet i artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014 af fondens faktiske anvendelse af vedtægterne eller af en mulig forståelse af vedtægternes ordlyd?

Anførte EU-retlige forskrifter

Navnlig forordning nr. 651/2014.

Artikel 3, stk. 4, i bilag I til forordning nr. 651/2014 (herefter »den omtvistede bestemmelse«)

Anførte nationale retsforskrifter og aftalemæssige bestemmelser

Gesetz zur vorläufigen Regelung des Rechts der Industrie- und Handelskammern (lov om den foreløbige ordning for reglerne om industri- og handelskamrene) i dennes affattelse af 29. marts 2017

Cirkulæret »Centralt innovationsprogram for mellemstore virksomheder« fra Forbundsministeriet for erhverv og energi (herefter »CIM-cirkulæret«), som ikke har karakter af en retsregel

Vedtægterne for fonden NMI Naturwissenschaftliches und Medizinisches Institut an der Universität Tübingen i affattelsen godkendt den 11. august 2015 af Regierungspräsidium Tübingen (herefter »vedtægterne«)

Samarbejdsaftale mellem NMI-instituttet og det statslige universitet i Tübingen, som blev fornyet i 2009 (herefter »samarbejdsaftalen«)

Faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb

- 1 Parterne er uenige om støtten til sagsøgerens forsknings- og udviklingsprojekt i henhold til CIM-cirkulæret.
- 2 Sagsøgte er et selskab med begrænset ansvar med beføjelse til at varetage offentlige forvaltningsopgaver, bl.a. på området for tildeling af støtte.
- 3 Sagsøgerens kapital udgør 27 800 EUR. Heraf ejer forskningsinstituttet »NMI Naturwissenschaftliches und Medizinisches Institut an der Universität Tübingen« (herefter »NMI-instituttet«) 25 000 EUR. Den resterende kapital ejes af et holdingselskab.
- 4 NMI-instituttet er en fond med status som juridisk person i henhold til privatreten. Formålet med denne almennyttige fond er at støtte videnskab og forskning. Stiftelsen af sagsøgeren havde bl.a. til hensigt at omsætte de forskningsresultater, som opnås dér, i praksis med økonomisk vinding. Startkapitalen blev indskudt af 13 virksomheder og for en mindre dels vedkommende af Reutlingen by. Vedtægterne indeholder ikke nogen bestemmelse om udøvelsen af de rettigheder, som NMI-instituttet har som anpartshaver i den sagsøgende virksomhed.
- 5 Indtil april 2018 var sagsøgerens direktør samtidig bestyrelsesformand for og leder af NMI-instituttet. Sagsøgeren og NMI-instituttet har hjemsted i den samme bygning i Reutlingen.
- 6 NMI-instituttet har i henhold til sine vedtægter to instanser, nemlig bestyrelsen og ledelsen. Ledelsen fører fondens forretninger og varetager alle dens sager. I en række anliggender skal ledelsen have bestyrelsens forudgående godkendelse, f.eks. i forbindelse med ejendomshandler og låntagning.

- 7 Bestyrelsen har til opgave at fastsætte principperne for fondens arbejde inden for fondens formål og kontrollere, at de bliver overholdt. Det har i henhold til vedtægterne bl.a. følgende beføjelser: afgørelser om fondens forsknings- og økonomiplanlægning, udnævnelse og afskedigelse af ledelsen og ændring af vedtægterne. Det træffer afgørelser med simpelt flertal, ved vedtægtsændringer med to tredjedels flertal.
- 8 Bestyrelsens medlemmer arbejder vederlagsfrit. I overensstemmelse med vedtægterne har bestyrelsen i alt 17 medlemmer. For så vidt angår den nøjagtige personsammensætning henvises til det første præjudicielle spørgsmål. Flertallet af medlemmerne kommer fra offentlige organer som omhandlet i den omtvistede bestemmelse.
- 9 Blandt medlemmerne af bestyrelsen er bl.a. direktøren for industri- og handelskammeret i Reutlingen by. I henhold til lov om den foreløbige ordning for reglerne om industri- og handelskamrene repræsenterer industri- og handelskamrene, som er offentligretlige organer, interesserne hos de erhvervsdrivende i deres område og fremmer erhvervslivets interesser.
- 10 Desuden samarbejder NMI-instituttet og det statslige universitet i Tübingen på grundlag af deres samarbejdsaftale. Denne aftale indeholder bl.a. bestemmelser om:
- samarbejde som ligeværdige partnere og ligeværdighed mellem de bidrag, som ydes gensidigt
 - planlægning og gennemførelse af forskningsprojekter
 - samarbejde i forbindelse med arbejds- og opkvalificeringsmuligheder
 - placering af akademisk personale i fondens faciliteter
- Samarbejdsaftalen fastsætter også regler for fordelingen mellem universitetet i Tübingen og NMI-instituttet af indtægter, som hidrører fra fælles opfindelser.
- 11 I juli 2016 ansøgte sagsøgeren sagsøgte om tildeling af støtte til sine forskningsprojekter. Sagsøgte betragtede ganske vist forskningsprojekterne som støtteværdige, men afslog ansøgningen i februar 2017. Sagsøgte begrundede afslaget med, at sagsøgeren ikke kan betragtes som en SMV, da selskabet kontrolleres af et offentligt organ.
- 12 Sagsøgeren indgav en klage over denne afgørelse, som blev afslået af sagsøgte i juni 2017. Med sit søgsmål har sagsøgeren nedlagt påstand om, at klagen tages til følge.

Begrundelse for den præjudicielle forelæggelse

- 13 Sagens udfald afhænger af Domstolens afgørelse om fortolkningen af aftalerne.

- 14 Spørgsmålet om, hvorvidt sagsøgte på grundlag af den omtvistede bestemmelse med rette kunne afvise at betragte sagsøgeren som SMV og give afslag på ansøgningen om støtte, er af afgørende betydning for sagen.
- 15 I henhold til CIM-cirkulæret er SMV'er, som virker i Tyskland, ansøgningsberettigede. Det henviser for så vidt angår definitionen af en SMV til forordning nr. 651/2014 og den omtvistede bestemmelse.
- 16 I henhold til den omtvistede bestemmelse betragtes en virksomhed ikke som en SMV, hvis mindst 25% af dens kapital eller dens stemmerettigheder kontrolleres direkte eller indirekte af et eller flere offentlige organer enkeltvis eller i fællesskab.
- 17 Sagsøgte har fremført følgende argumenter for, at sagsøgeren kontrolleres af offentlige organer og således ikke kan betragtes som en SMV:
- NMI-instituttet og sagsøgeren er tilknyttede virksomheder som omhandlet i artikel 3, stk. 3, litra a), i forordning nr. 651/2014.
 - NMI-instituttet kontrollerer ganske vist ikke sagsøgeren direkte.
 - Gennem bestyrelsen, hvis flertal udgøres af repræsentanter for offentlige organer, kontrollerer offentlige organer imidlertid sagsøgeren indirekte.
 - Bestyrelsen styrer fonden i betragtning af den samlede mængde opgaver, som påhviler det i henhold til fondens vedtægter.
 - Sagsøgerens aktiviteter ligger inden for rammerne af fondens formål, og offentlige organer øver således indflydelse på sagsøgeren i tilstrækkelig grad.
- 18 Sagsøgeren har anført følgende argumenter for, at sagsøgeren ikke kontrolleres af offentlige organer og således skal betragtes som en SMV:
- Fonden opererer udelukkende ud fra fondens objektive formål. Derudover sker der ingen beslutningstagen.
 - Bestyrelsen øver ingen indflydelse på fondens, dvs. fondens øvrige instansers, beslutninger og påvirker ikke, hvordan fonden forholder sig på sagsøgerens generalforsamling.
 - Bestyrelsen kan sammenlignes med en rådgivende faglig instans, som ikke kan øve indflydelse på afgørelser, som vedrører sagsøgeren.
 - Generelt har en fonds bestyrelse vidtgående beføjelser.
 - NMI-instituttets bestyrelse kan ikke give ledelsen nogen anvisninger. Dette gælder også i spørgsmålet om, hvordan ledelsen udøver de rettigheder, som NMI-instituttet har som anpartshaver i det sagsøgende selskab.